Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

Grote Masloot

Informatieavond 5 november 2026

Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

Programma

Welkom door Henk Kosters

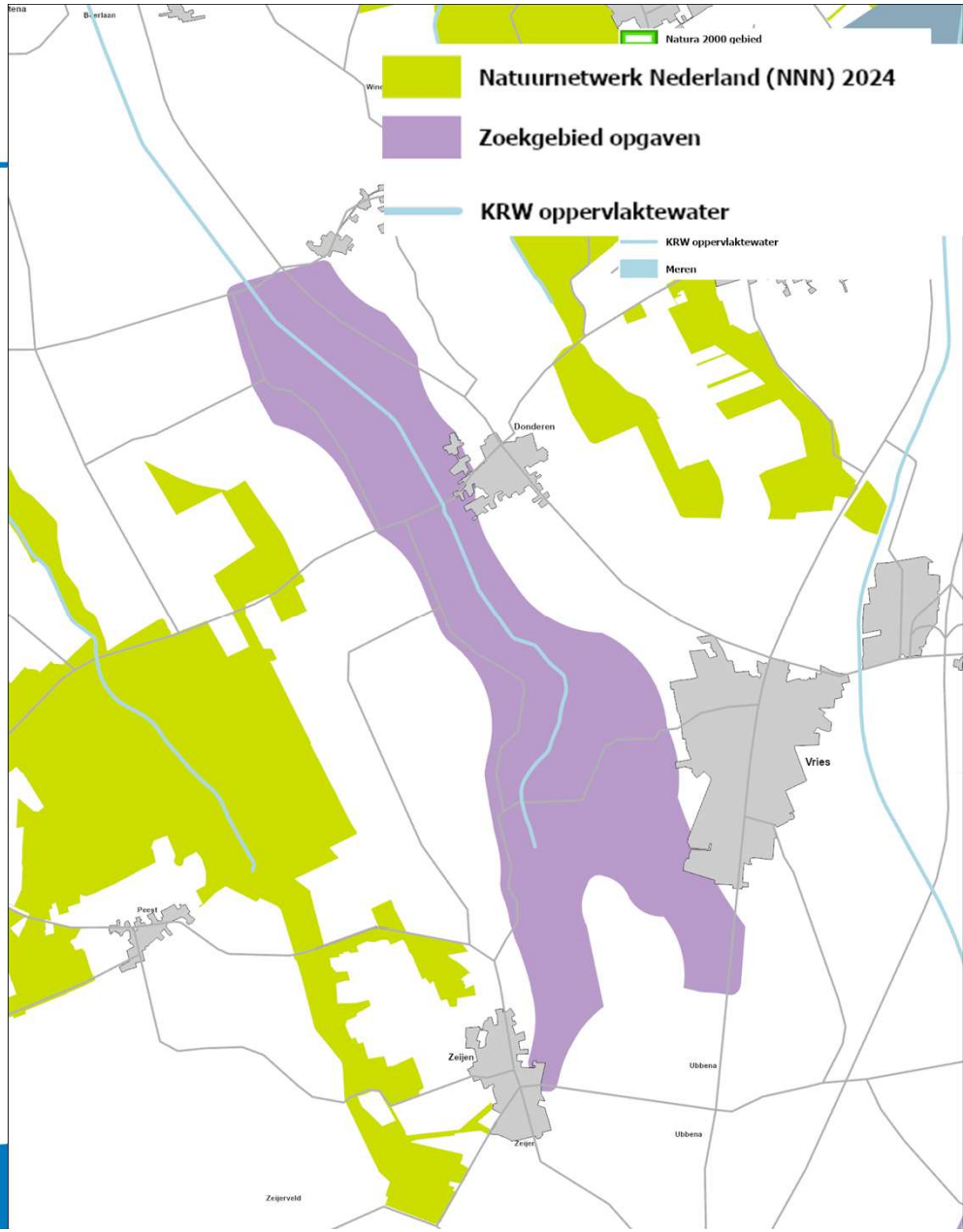
- Terugblik
- Presentaties
  - Gebiedsproces
  - Wateropgave Grote Masloot
  - Toekomstgerichte Landbouw Grote Masloot

- PAUZE- ca. 21.00 uur

Vragen, ideeën, zorgen of nadere toelichting bij de tafels incl. borrel

Terug & vooruitblik

- Vorige bijeenkomst
- Stand van zaken TLGD
- Klimaatbestendig watersysteem en KRW opgave
- Niet sectoraal, maar integrale gebiedsaanpak
- Kavelruil als instrument

Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

Hoofddoelen Grote Masloot

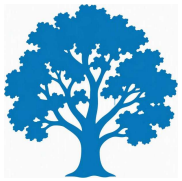
Voldoende en Schoon water

KRW-opgave realiseren, door een natuurlijker beekprofiel. Water langer vasthouden in natte momenten én beschikbaar in droge periodes.

Landbouw

Toekomstbestendig landbouw gebied, een kavelruil voor betere bedrijfsstructuur en beschikking over voor Voldoende en Schoon water.

Landschap en leefomgeving

Groenblauwe dooradering, oevers en landschapselementen versterken, met respect voor bestaande gebiedswaarden.

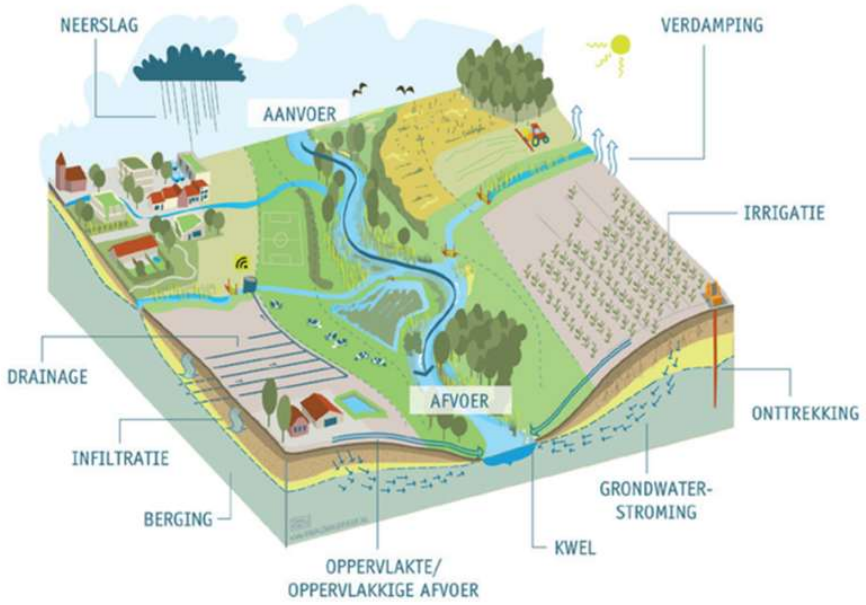
Het blijft een landbouwkundig gebied!

Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

Gebiedsproces

- Toewerken naar een toekomstbestendig plan (mag ambitieus zijn!)
- Mag breder zijn dan alleen water en landbouw structuur
- Optimale inzet van Provinciale gronden, 230 hectare

Waterschap Noorderzijlvest

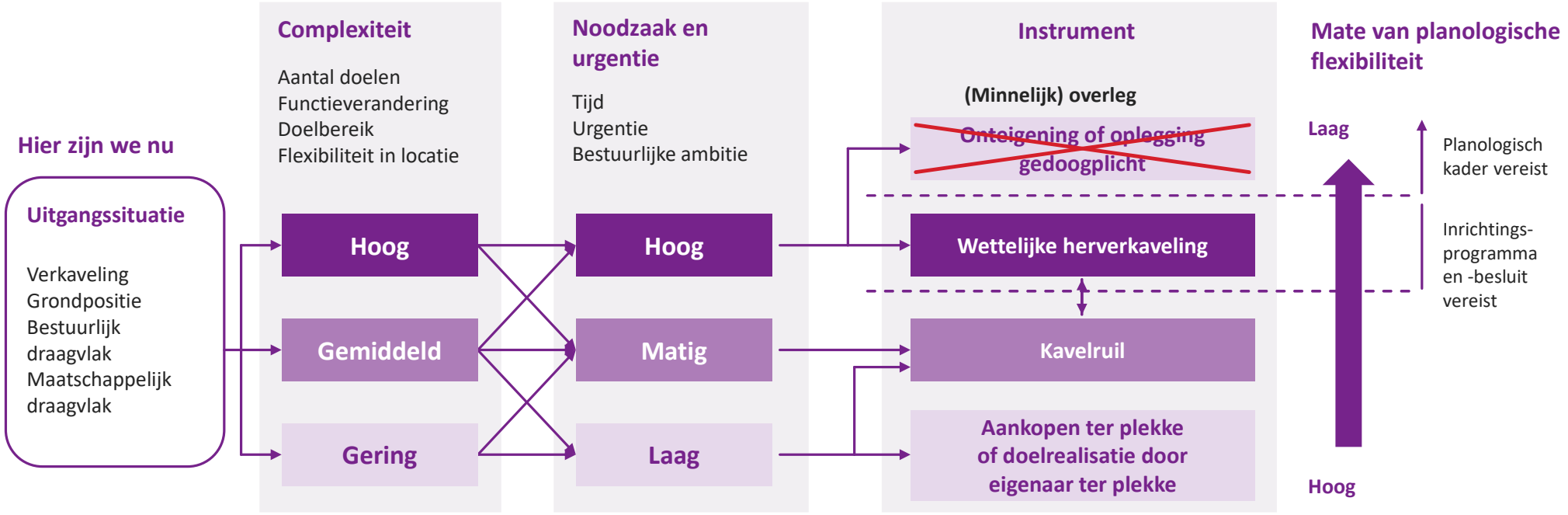
provincie Drenthe

Brede welvaart en verkaveling

"Naoorlogse ruilverkavelingen" gericht op **welvaart in de smalle zin**.

Nu **"brede welvaart"** voorop: een gezonde leefomgeving, wonen en toekomstperspectief voor (jonge) agrariërs.

Bron: Verkavelen met de Omgevingswet, figuur 2.1. Vereenvoudigde inzet van instrumenten en het planologische proces.

Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

Gebiedsproces Grote Masloot

1 Voorverkenning ***Hier zijn we nu***	Wateropgave & TLGD verduidelijken. Met ingelanden in gesprek, wensen ideeën in beeld brengen.
2 Verkenning	Doelen en opgave vaststellen met bijbehorende plangebied, spelregels en projectorganisatie, besluit nemen over instrumentkeuze.
3 Planfase	Inrichtings- en kavelruilplan uitwerken met deelnemers
4 Realisatie	Overeenkomst vastleggen en inschrijven. Notariële akte en registratie bij Kadaster, inrichting en afrekening.

Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

Wateropgave

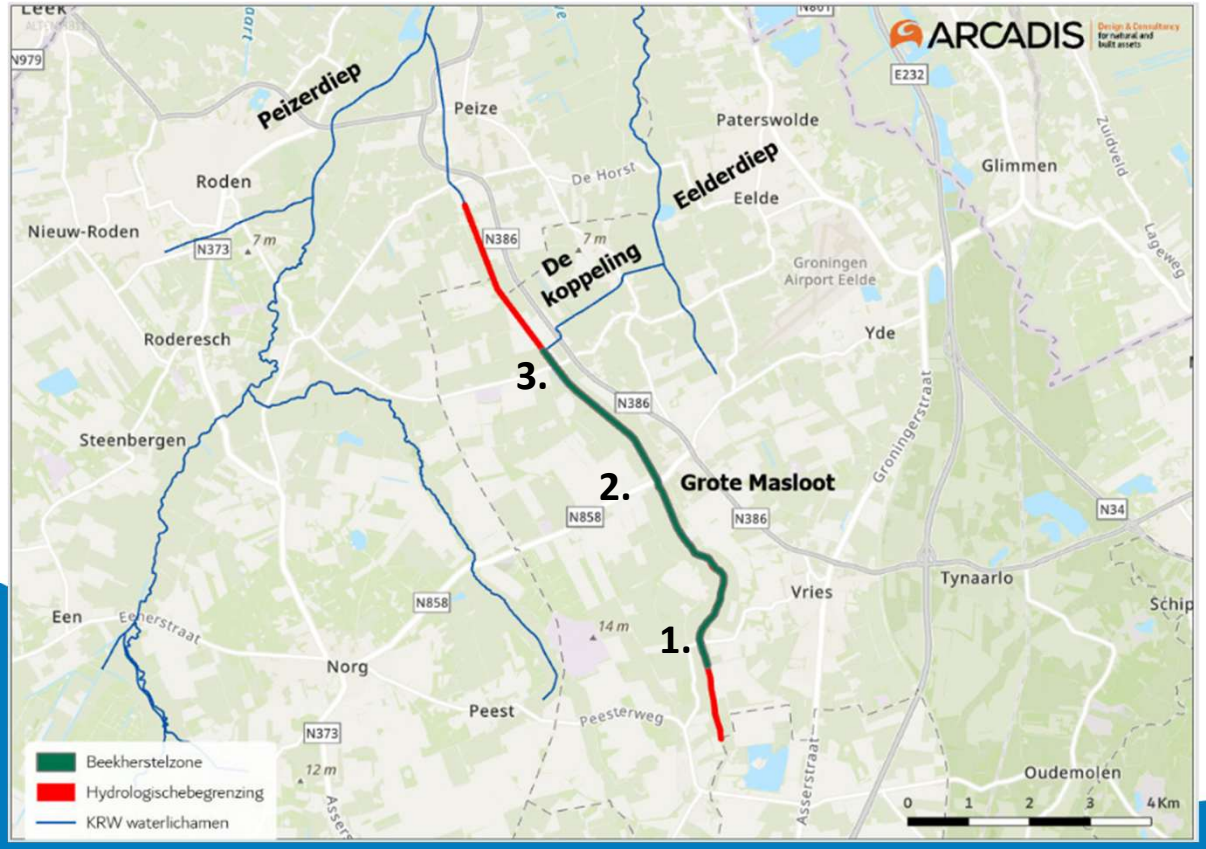
Vraag uit bijeenkomst juni “geef inzicht in de opgave”

- **Belangrijke mededeling vooraf!**
- Huidige situatie
- Inzichtelijk maken optimale KRW inrichting
- Nieuwe hydrologische situatie met optimale KRW inzichtelijk maken
- Minimale variant KRW met vergelijkbare drooglegging
- **Vervolg, integrale benadering met het gebied**

Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

Grote Masloot

3.

2.

1.

Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

Huidige toestand KRW

Biologie	GEP	Toestand			
		2009	2015	2021	2025
Macrofauna (EKR)	>= 0.55	X			
Overige waterflora (EKR)	>= 0.60	X			
Vis (EKR)	>= 0.20	X			
Fytoplankton (EKR)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT

Algemeen fysische chemie	GEP	Toestand			
		2009	2015	2021	2025
Fosfor totaal (mg P/l)	<= 0.11				
Stikstof totaal (mg N/l)	<= 2.30				
DIN (mg N/l)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Chloride (mg Cl/l)	<= 40				
Temperatuur (Celcius)	<= 18				
Zuurgraad (-)	4.5 - 8.0	X			
Zuurstofverzadigingsgraad (%)	50 - 100		A		
Doorzicht (m)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT

- Verschillende onderdelen voldoen al, bijv. N en P
- Nog een opgave voor:
  - Macrofauna (kleine waterdiertjes)
  - Waterplanten
  - Temperatuur
- Chemie (stofjes) houden we buiten deze studie

Belangrijke vraag: wat zijn de ecologische belemmeringen?

Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

Gebiedsanalyse, maatregelen en beoogd effect

	Knelpunt	Fysieke maatregel	Beoogd effect
1	**Weinig stroming, te ruim profiel en stilstaand water**	Smalle, kronkelende stroomgeul met variatie in oevers	Meer stroming bij lage afvoer, minder stagnatie
2	**Eenzijdige beekbodem**	Dood hout inbrengen. Variatie in zand- en grindbodem herstellen	Meer variatie in stroming en leefgebieden
3	**Te veel waterplanten**	Bomen en struiken langs de beek ontwikkelen	Meer schaduw remt overmatige groei van waterplanten i.c.m. “1”

Aanvullend nodig:

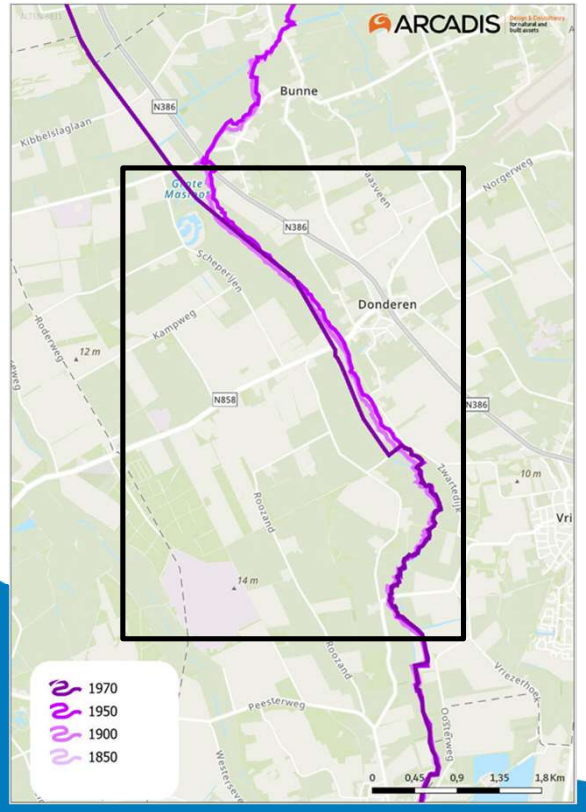
- **Piekafvoer**: water vasthouden en ruimte voor waterberging.
- **Migratieknelpunten**: barrières verwijderen of vispasseerbaar maken.

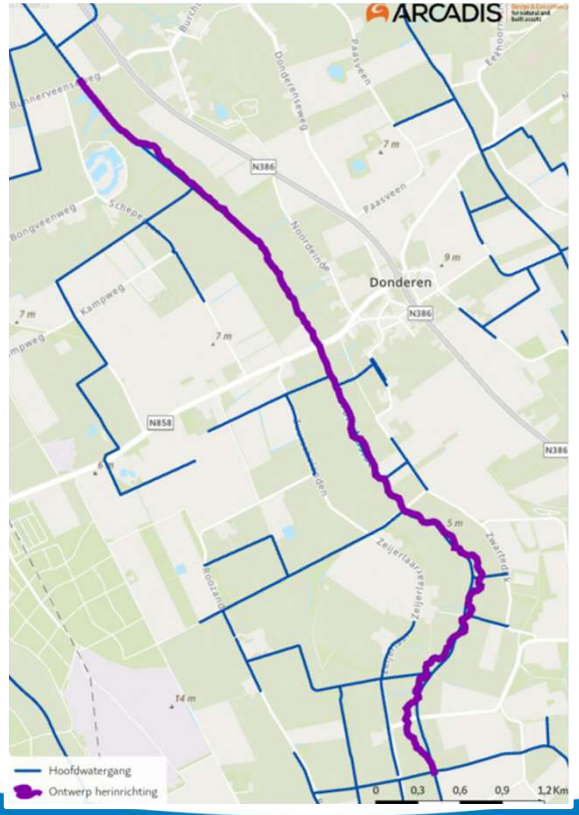
© Arcadis 2026

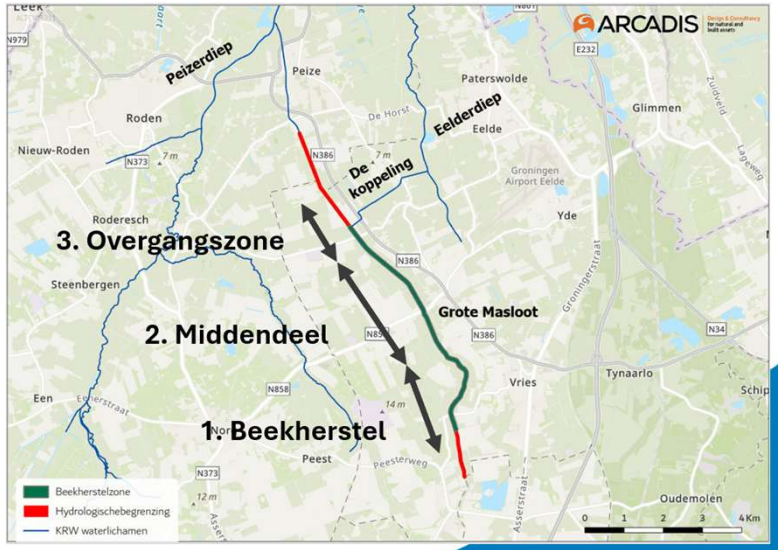
Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

Beekloop 1850 – heden

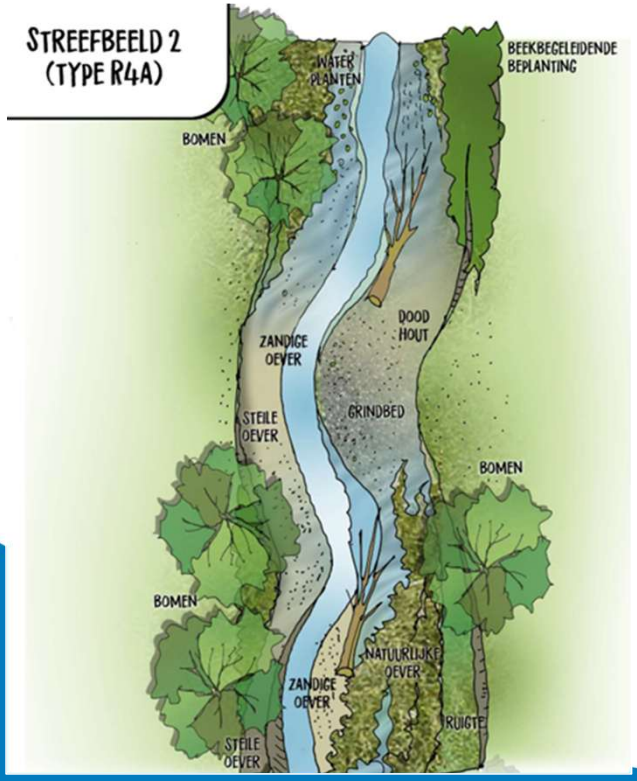

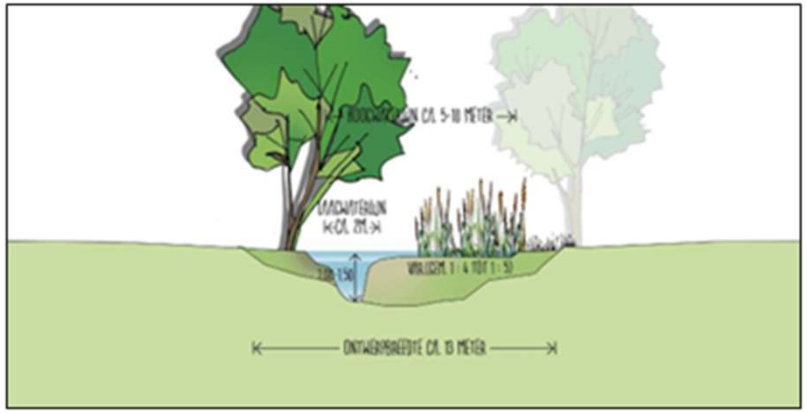

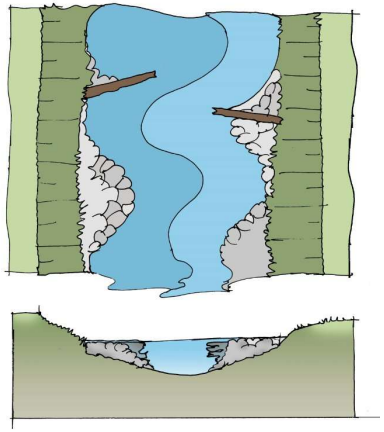

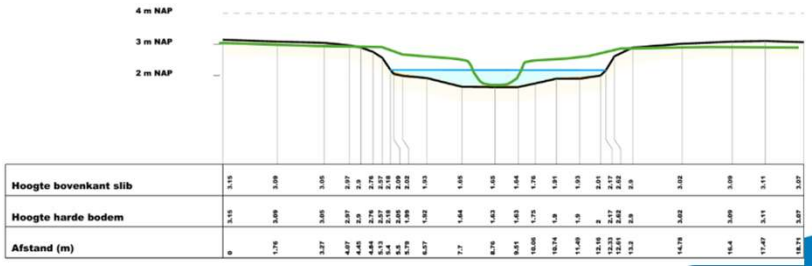
provincie Drenthe

Voorstel aanpak

Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

De berekeningen

Let op, het zijn écht pas de eerste resultaten!!

Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

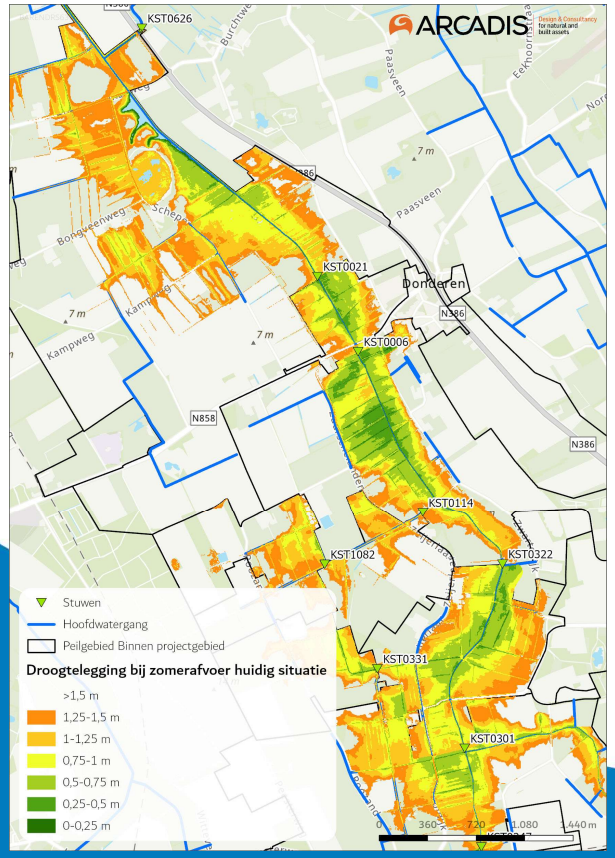
Uitgangspunten rekensommetjes

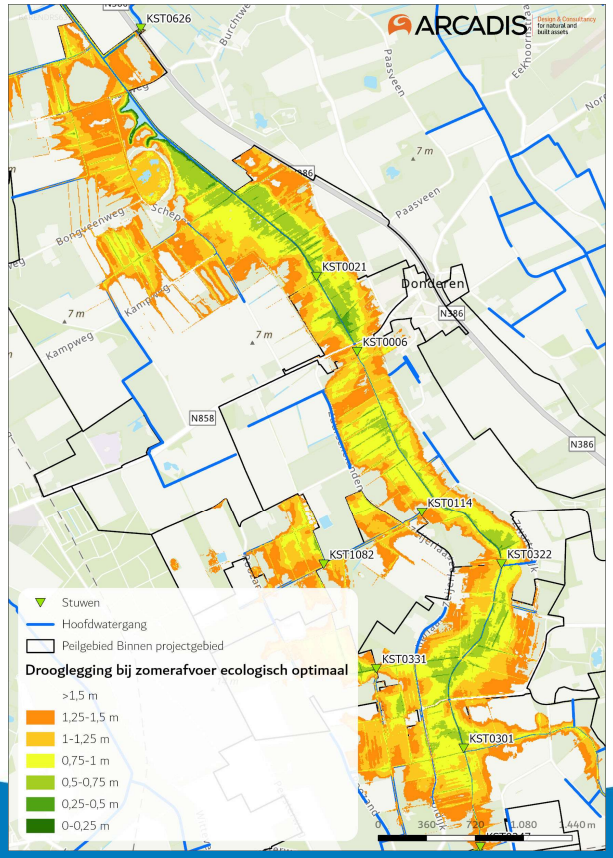
- **Huidige situatie:**
  - Bestaand dwarsprofiel en bestaand drooglegging
- **KRW optimaal:**
  - Stuwen er uit
  - Nieuw dwarsprofiel, meandering en beekinrichting o.b.v. ecologische vereisten
- **Tussenvariant:**
  - Stuwen er uit
  - Aangepast dwarsprofiel, meandering maar behoud huidige drooglegging

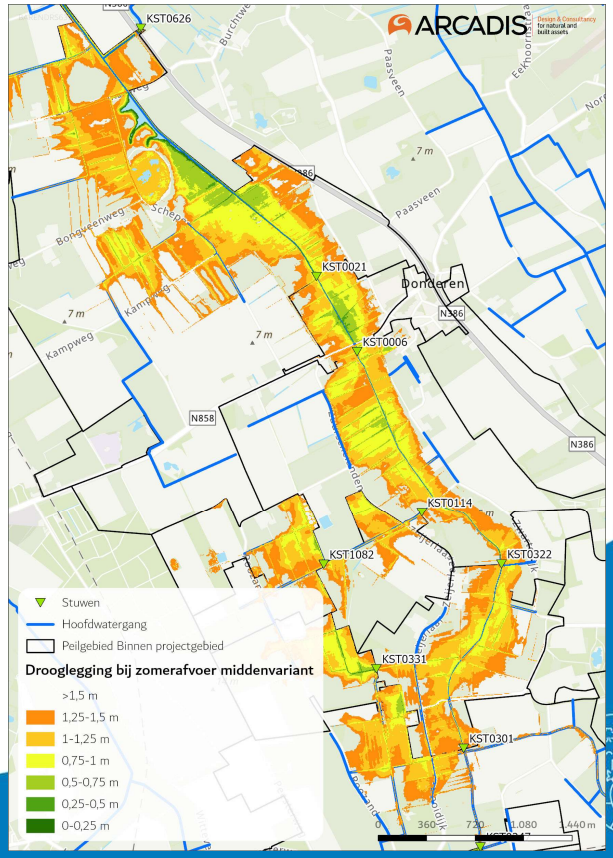
Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

Gemiddelde zomersituatie

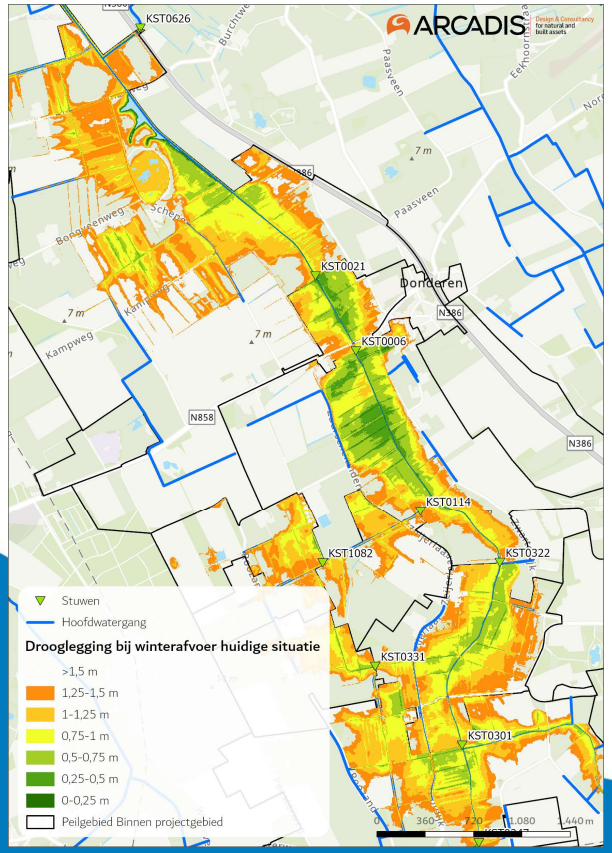

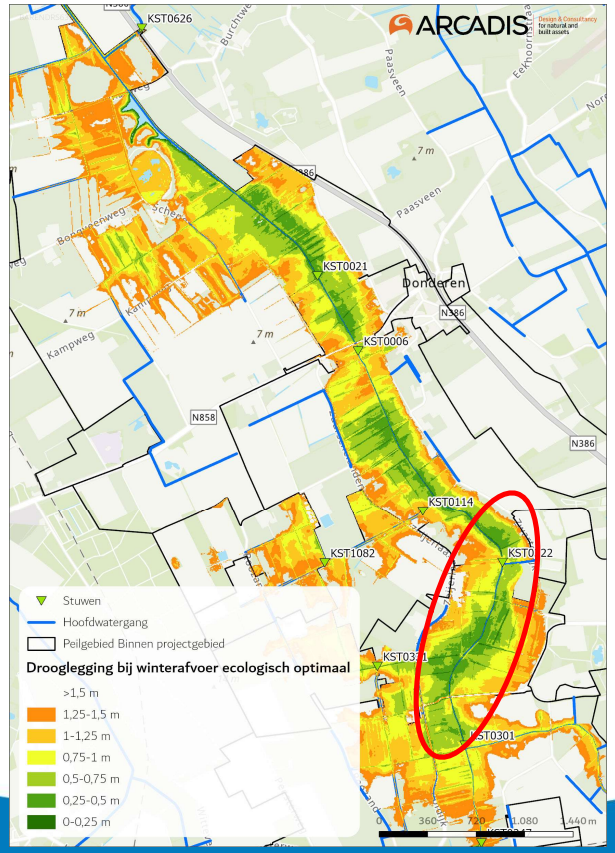

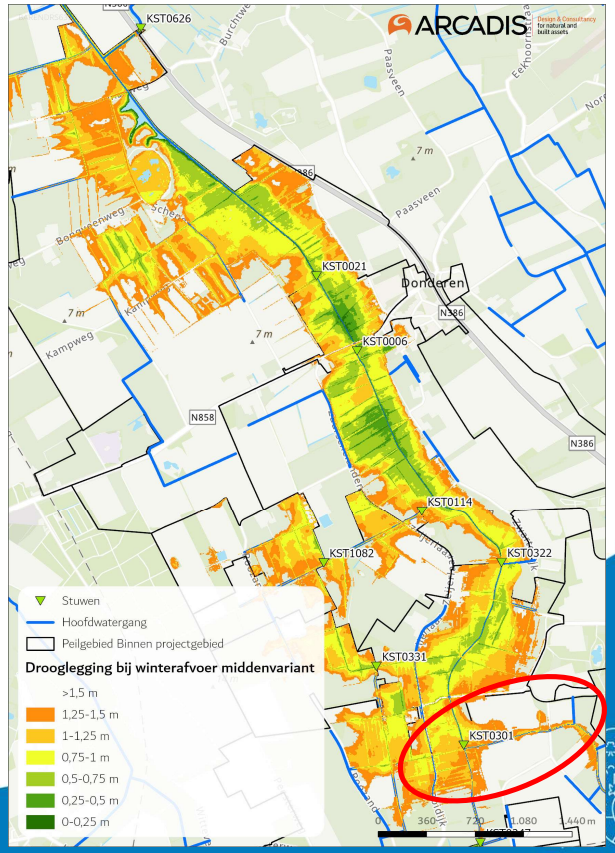
Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

Gemiddelde wintersituatie

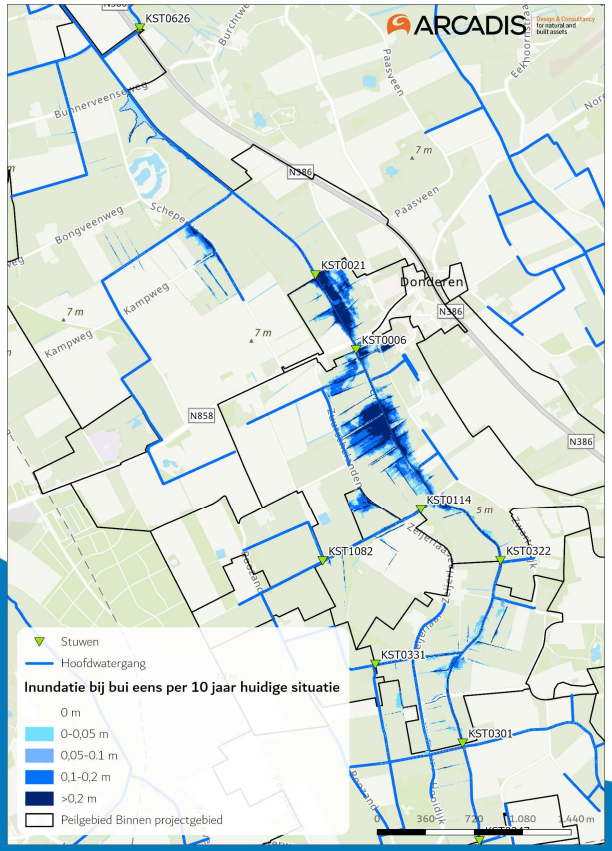

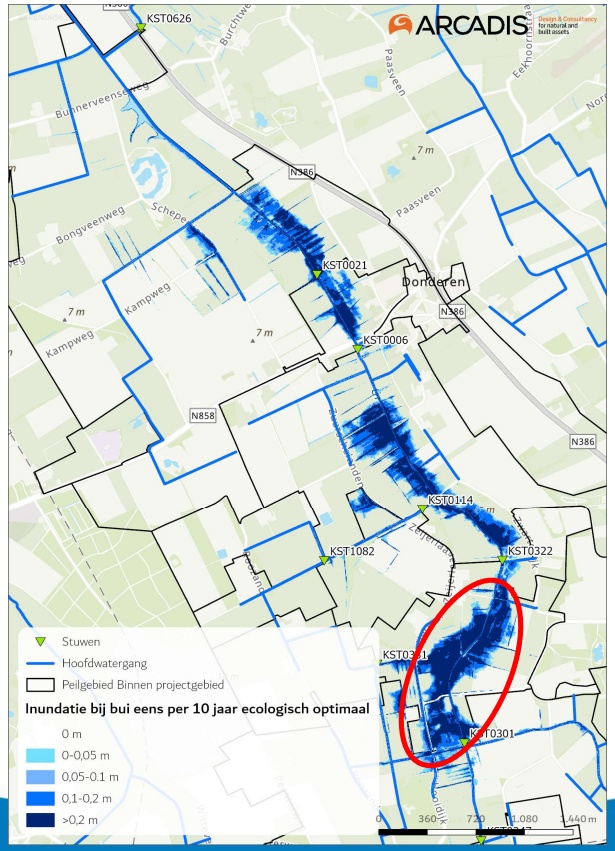

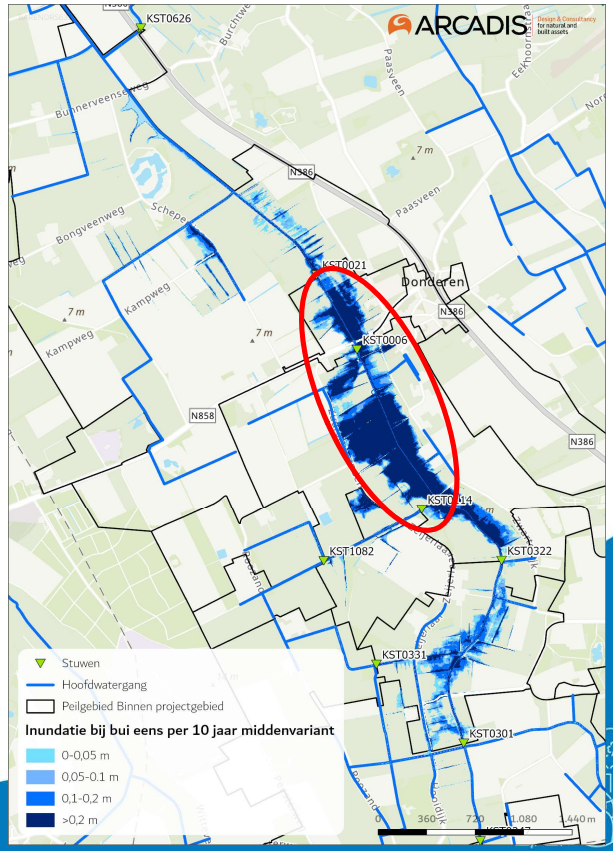
Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

Winter – eens in de 10 jaar

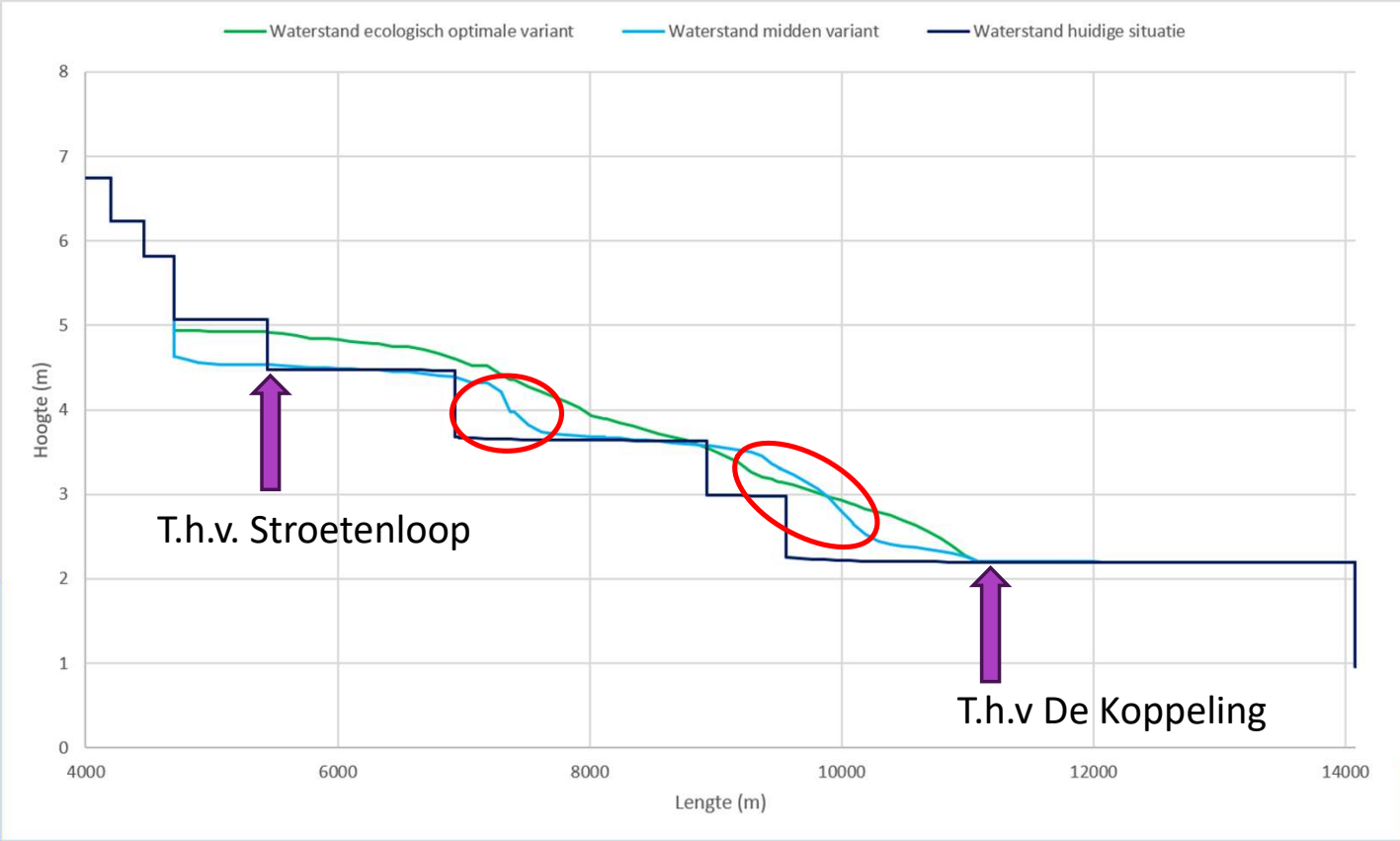

Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

Verloop waterpeil varianten

Op knikpunten (huidige ligging stuwen) forse waterstandsdaling met te hoge stroomsnelheden.

Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

Inhoudelijke uitdagingen rondom de beek

- **Behoud van de huidige drooglegging in de winter:** ecologische verbetering is mogelijk mét behoud van de winterdrooglegging, maar vraagt om een uitgekiend dwarsprofiel waarbij waterdiepte en hoge lokale stroomsnelheden belangrijke aandachtspunten blijven.
- **Stuwen kunnen niet zondermeer verwijderd worden:** dwarsprofielen zijn smaller nabij de huidige stuwlocaties en breder bovenstrooms. Dit is minder natuurlijk, maar helpt om de huidige vlakke waterstand en winterdrooglegging zoveel mogelijk te behouden. Dit is nog niet genoeg voor droge periodes in de zomer.
- **De waterdiepte is beperkter dan ecologisch gewenst** en vormt daarmee nog een uitdaging.
- **Hoge stroomsnelheden vormen lokaal een knelpunt:** vooral ter hoogte van de huidige stuwen: in de winter >0,4 m/s en onder nattere omstandigheden zelfs >0,5 m/s.

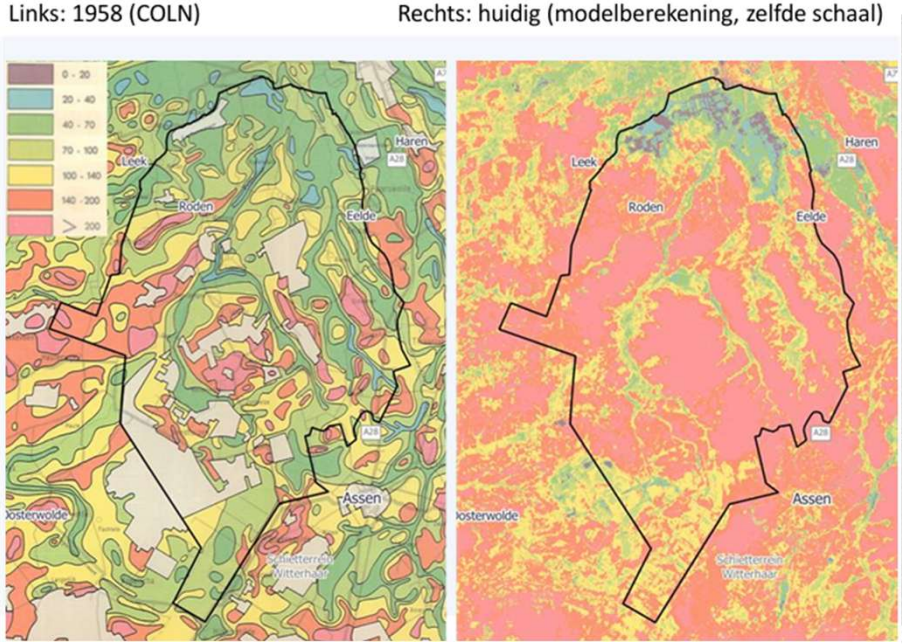
------WE ZIJN ER DUS NOG NIET------

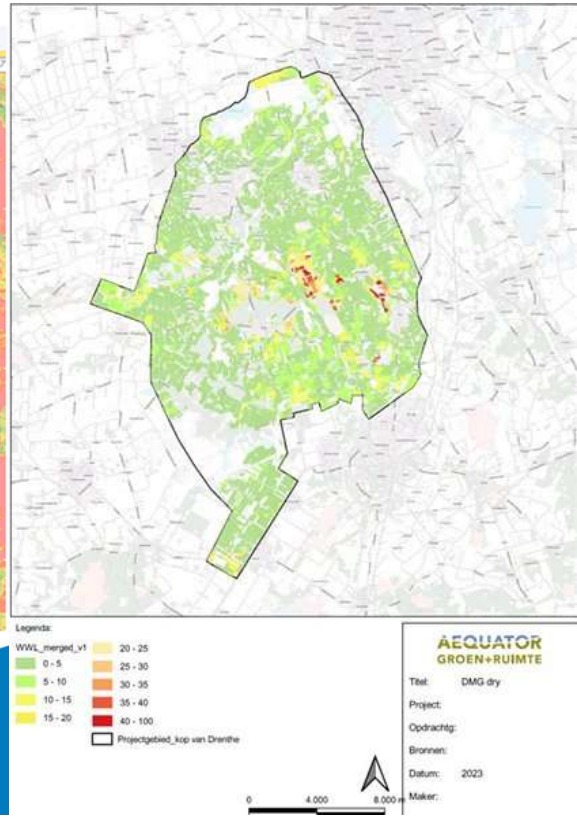
provincie Drenthe

Droogte neem toe, droogteschade ook

- 1958-2023: Freatisch grondwater zakt
- Gevolg van landbouwkundige optimalisatie
- Droogteschade in Drenthe vooral op de ruggen: Rug van Zeijen
- Droogte gevoeligheid het grootst in omgeving Zeijen
- Droogteschade neemt toe, evenals noodzaak van beregening

Freatische grondwaterstand in **zomer**
Links: 1958 (COLN) Rechts: huidig (modelberekening, zelfde schaal)

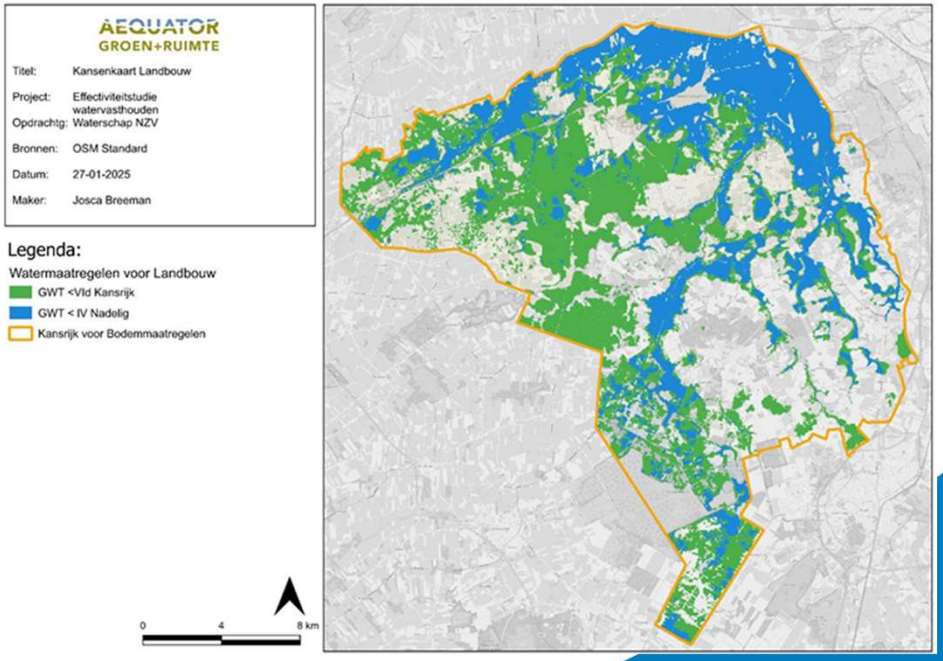
Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

Water vasthouden rond de Grote Masloot

Effectiviteitsstudie Aequator:

- **Maatwerk!**
- Kansen op de flanken kan water langer in het gebied worden vastgehouden
- Maatregelen op de kop (Rug van Zeijen) voeden vooral extra grondwater, maar geen effect op landbouw
- Meer water vasthouden in het beekdal kan leiden tot extra natschade
- Dempen van sloten dus minder kansrijk
- Water vasthouden kan wel mits hogere peilen oppervlaktewater regelbaar zijn
- Bodemmaatregelen zijn altijd zinnig;

Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

Ervaringen (Zeijen)

- 2018 Peilen 10cm verlaagd in (delen) Grote Masloot
- Peilbuizen met meetreeks sinds 2018 op 2 stuwen
- Huiswerk: analyse effect grondwaterstanden

- Ervaringen **in den lande**, maximaal 15/20% piekreductie door water vast houden

Samenvattend

- Huidige situatie oppervlakte water bij de beek inzichtelijk
- Vertaling van KRW-eisen in het beekdal inzichtelijk
- Eerste effecten zichtbaar
- Deze inzichten zijn **niet** integraal en het uiteindelijke beeld
- Opgave hoge gronden is onderdeel volgende stap
- Via de sessie aan tafel en na vanavond maatwerk in het beekdal, en doorvertaling naar de flanken en hoge gronden

Het vervolg samen vormgeven

Toekomstbestendige landbouw

De landbouw in en rond Grote Masloot heeft te maken met verschillende uitdagingen waarvoor we samen naar oplossingen gaan zoeken in het gebiedsproces:

- LTO visie voor Noord Drenthe: 'Grond om van te leven'
- Landbouwkoers 2040
- Boermarke Zeijen
- Landbouwstructuurverbetering
- Extensivering in relatie tot mestbeleid
- De 7 transitiepaden
- KPI Dashboard
- Gebiedsinitiatieven

Toekomstbestendige landbouw

Overige zaken die in het gebiedsproces meegenomen *kunnen* worden:

- De 7 transitiepaden
  1. **Hightech landbouw gesloten systeem**: innovatie en toepassing van nieuwe technieken als drijvende kracht in onder andere stallen en kassen
  2. **Hightech landbouw open systeem**: Inzet op innovaties en technieken voor de precisielandbouw met als doel een lagere milieudruk
  3. **Duurzame landbouw**: de reguliere landbouw werkt door middel van monitoring en doelsturing toe naar een minimale milieubelasting.
  4. **Biologische en regeneratieve landbouw**: focus op kennisdeling en het opzetten en versterken van korte ketens.
  5. **Natuurinclusieve landbouw**: met als belangrijke pijler het ANLB en groenblauwe dooradering.
  6. **Multifunctionele landbouw**: aanvullend verdienvermogen op het erf, met aandacht voor kennisontwikkeling en passende vergunningverlening binnen provincie en gemeenten.
  7. **Landbouwstructuurverbetering**: gericht op het faciliteren van stoppers, verplaatsers en blijvers, onder meer door middel van kavelruil.

KPI Dashboard op gebiedsniveau

Naar voorbeeld van Duurzaam Boeren Drenthe kan de Grote Masloot een KPI-dashboard ontwikkelen dat bedrijfsprestaties bundelt tot een geanonimiseerd gebiedsbeeld.

Het dashboard ondersteunt gezamenlijke doelen, monitoring, kennisdeling en gerichte maatregelen voor water, bodem, nutriënten, klimaat, natuur en landschap. Het kan ook helpen prestaties te belonen.

Ondernemers houden ruimte voor eigen keuzes. Begrijpelijke scores, betrouwbare en beschermde gegevens en oog voor verschillen tussen bedrijven zijn essentieel. Het dashboard dient om samen te leren en te sturen, zonder individuele bedrijven openbaar te beoordelen.

Gebiedsinitiatieven

- Openstellingen subsidieregeling begin 2027
- Moet bijdragen aan doelstellingen Grote Masloot
- Moet passen binnen gebiedsproces

Vogel en Habitatrichtlijn soorten en versterken agrarisch cultuurlandschap

- Vergroten leefgebied VHR-soorten ANLB;
- Verbeteren leefgebied boerenlandvogels, bestuivers en graslandvlinder
- Versterken Groenblauwe dooradering
- Vergroenen agrarische erven: aanleg landschapselementen Q4 2027
- ANLB-paketten via AND (leefgebied dooradering)

Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

Grond instrumenten

Fase 2 Verkenning: besluit over instrumentkeuze

Grond instrumenten bv:

- Aankoop
- Kavelruil agrarische structuur
- Waarderen landbouwgronden met nevendoelen (SKWL* ; regeling voor herwaardering landbouwgrond bij vestiging nevendoelen)
- MGB regeling

* Let op : SKWL is nog in ontwikkeling (waaronder effect op ANLB) Verwachting is dat regeling Q3 2027 in Drenthe 2027 gereed kan zijn

Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

Voorbeeld nevendoelen

1. Nalaten meststoffen te gebruiken; onderscheid naar 3 niveaus:
   - 0 kg N/ha uit meststoffen
   - Maximaal 100 kg N/ha uit dierlijke mest door beweiding
   - Maximaal 170 kg N/ha uit ruige of vaste mest.
2. Nalaten chemische bestrijdingsmiddelen en alternatieve gewasbeschermingsmethoden te gebruiken
3. Biologisch beheer (SKAL-certificering)
4. Nalaten grond te bewerken
5. Scheuren van grasland
6. Instandhouding blijven of kruidenrijk grasland
7. Nalaten te maaien en landbouwkundige bewerkingen te verrichten
8. Grondwaterpeil
9. Waterberging en inundatie
10. Onttrekking van water
11. Hydrologische effecten

Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

Vragen

Informatie en websites

Informatie:

- Integrale systeemanalyse Eelderdiep
- Kop van Drenthe | Noordwest - provincie Drenthe
- Toekomstgericht Landelijk Gebied Drenthe (TLGD) | Provincie Drenthe

Website Grote Masloot:
Grote Masloot | Noordwest - provincie Drenthe

Contactpersonen:
Arjan Schenkel (Waterschap Noorderzijlvest)
Gerrie van der Vegt (Provincie)

Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

Pauze/ borrel

Waterschap Noorderzijlvest

provincie Drenthe

Samen in gesprek “aan tafel”

Tafel: Voldoende en Schoon Water (KRW)

Tafel: Toekomst Bestendige Landbouw